

Pasirinkimo teisės ir šeimų atstovavimas gimdymo metu

● Moters ir šeimos teisės

Gimdymo metu moteris ir šeima turi aiškias teises, kurias saugo Lietuvos Respublikos įstatymai:

- *Teisė į informaciją ir informuotą sutikimą* – kiekviena moteris turi teisę gauti aiškią, suprantamą informaciją apie siūlomas procedūras ir priimti sprendimus dėl savo kūno.
- *Teisė pasirinkti gimdymo vietą* – ligoninėje, gimdymo centre ar namuose, jei tai neprieštarauja medicininėms rekomendacijoms.
- *Teisė į emocinę ir psichologinę paramą* – gimdymo metu moterį gali lydėti partneris, dula ar kiti artimieji.
- *Teisė į privatumą, pagarbą ir orumą* – kiekvienas sprendimas turi būti priimamas gerbiant moters pasirinkimus.
- *Teisė dalyvauti sprendimų priėmime* – šeima turi teisę būti įtraukta į su sveikata susijusių sprendimų priėmimą.
- *Teisė į teisinę pagalbą* – jei kyla klausimų ar įvyksta teisių pažeidimų, šeimos gali kreiptis teisinės pagalbos, konsultuotis su teisininkais.

Kiekviena moteris turi teisę gimdyti patirdama pagarbą, pasirinkimo laisvę ir saugumą. Ši patirtis priklauso jai.

● Kodėl svarbu žinoti savo teises?

- Žinodamos savo teises, šeimos jaučiasi saugesnės, drąsiau kalba apie savo poreikius.
- Medikai, suprasdami, kad pacientai žino savo teises, dažniau užtikrina skaidrią komunikaciją ir pagarbų elgesį.
- Tai padeda kurti geresnį bendradarbiavimą tarp šeimų ir sveikatos priežiūros specialistų.
- Mažėja nesusipratimų, nepageidaujamų patirčių ir traumų tikimybė.

● Paciento autonomija

Tai teisė pačiai/-iam spręsti dėl savo kūno ir sveikatos, remiantis pateikta informacija. Gimdymo metu dažniausiai pažeidžiama moters teisė rinktis, kai:

- Nesuteikiama aiški informacija.
- Taikomas spaudimas, grasinimai, šantažas.
- Moters sprendimai ignoruojami.
- Naudojama kontrolė ar moralinis vertinimas.

● Dulos vaidmuo

Kaip dula gali padėti?

- Teikti informaciją apie moters, šeimos teises, pasirinkimus.
- Padėti ruoštis gimdymui psichologiškai ir emociškai.
- Būti šalia gimdymo metu, teikti emocinę paramą, padėti sumažinti stresą, stiprinti pasitikėjimą savimi.
- Padėti šeimai pasiruošti komunikacijai su specialistais, aiškiai išsakant poreikius ir pageidavimus.
- Padėti pasiruošti įgaliojimo dokumentą, jei moteris nori, kad dula formaliai atstovautų jos interesams.
- Palaikyti pogimdyminiu laikotarpiu – suteikti informaciją apie galimas psichologines būsenas, pagalbos galimybes.

● Žinutė šeimoms

- ✓ Nebijoti klausti.
- ✓ Netylėti, kai jaučiatės negerbiami ar spaudžiami.
- ✓ Žinoti, kad turite teisę rinktis, spręsti ir būti išgirsti.



Finansuoja
Europos Sąjunga

Parengta pagal Alinos Liepinaitienės seminaro dulos medžiagą.

Mokymai dulos - dulos kompetencijų kėlimas pagal projektą

“Socialinę atskirtį patiriančių šeimų įgalinimas, stigmatizacijos mažinimas bei motinystės/tėvystės patirties svarbos aktualizavimas visuomenei”



DULA.LT